Tata Steel, voorheen Hoogovens, bestaat dit jaar honderd jaar. Van oudsher reizen de staalarbeiders met de bus vanuit de gehele provincie naar hun werk in IJmuiden. Historica Pauline van Vliet gaat met haar bus de omgekeerde route; de provincie in om verhalen van (oud-)Hoogovenmedewerkers op te halen.

Oud-Hoogovensmannen bekijken foto's in de bus. Vlnr Ed Sijsling, Joop Dijke en Henk Kauw uit Heerhugowaard. FOTO JJFOTO.NL/JAN JONG

'Het stonk enorm in die bus'

'Ik zag die vlammen op een familiedag en besloot ter plekke: hier ga ik later werken'

Heerhugowaard * Het is druk rondom de bus. Veel oud-hoogovenmedewerkers zijn er speciaal voor naar het centrum van Heerhugowaard getrokken. Ze willen hun verhalen maar wat graag delen. Verhalen van soms drie generaties binnen één familie.
Een medewerkster van Stichting Kist houdt een kaart voor zich waarop alle busroutes staan die de bussen van de Hoogovens reden om medewerkers van en naar hun werk te brengen. John de Gast (73) reed jarenlang mee, vanuit Heerhugowaard. „Ver? Nee joh, die ritjes waren precies lang genoeg om een dutje te doen." Een andere man bemoeit zich er mee: „Het stonk enorm in die bus. Naar oude oliekachels." John knikt en kijkt alsof die geur van toen hier op het Raadhuisplein weer even zijn neus binnendringt. Hij had best dichter bij huis willen werken, maar werk en eigen woonruimte vinden was destijds in deze regio een bijna onmogelijke opgave. „De Hoogovens boden me beide. Ik kon er werken én zij regelden een huis voor me. Dat was de voornaamste reden dat ik er ben gaan werken, als walser. Spijt heb ik nooit gehad." Tata, daar heeft hij weinig mee. Met de Hoogovens des te meer. „Er heerste grote kameraadschap onderling Ik kom uit de zeevaart en de sfeer en mentaliteit bij de Hoogovens was hetzelfde. We wisten dat we op elkaar moesten bouwen. Het onderling vertrouwen was groot en we zagen elkaar meer dan we onze eigen vrouwen zagen."
De 72-jarige Auke Pool vertelt over de 'grenspolitie' die de bussen bij het verlaten en oprijden van het Hoogoven-terrein controleerden.

Gisteren was de Hoogovenbus te vinden op de markt in Heerhugowaard. Morgenochtend staat hij bij 't Trefpunt in Heiloo en 's middags bij Museum Kennemerland in Beverwijk. Op donderdagochtend op de markt in Schagen, 's middags de markt van IJmuiden en tenslotte op zondagochtend bij Huis van Hilde in Castricum. Het ochtendprogramma is steeds van 10 tot 12, het middagprogramma van 14 tot 16 uur. Voor meer informatie: www.stichtingkist.nl

„Man, de terreinpolitie... Die hadden een bepaalde macht en zo gedroegen ze zich ook wel. Ik had ooit een stukje rubber meegenomen van werk om te gebruiken voor een vogelhuisje dat ik maakte voor mijn kinderen. Dat vonden ze in mijn tas. 'Mee jij', riepen ze. Ze zouden de volgende dag contact met mij baas opnemen over dat rubber. Ik heb de hele nacht geen oog dichtgedaan, doodsbang dat ik mijn baan kwijt was." Zover kwam het gelukkig niet. Toen hij de volgende dag zijn baas vertelde dat gebeld zou worden en waarover, knipoogde deze dat het wel goed zou komen. „Hij heeft het afgehandeld." Pool peutert voorzichtig zijn portemonnee open en toont trots het pasje waarmee hij jarenlang het terrein op kon. Het zit nog altijd standaard in zijn beurs. Op een pasfoto staat een twintigjarige versie van de man die nu als zeventiger op een plein in Heerhugowaard nog net niet om zich heen spiedt om te checken of er geen terreinpolitie in de buurt is. „Ik moest het eigenlijk teruggeven, maar heb gezegd dat ik het kwijt was. Het betekent iets voor me. Ik begon er op mijn 15ee te werken en ben er 36 jaar gebleven."
Op 16 april 1958 begon Gerrit Bruin (86) zijn eerste werkdag bij de Hoogovens. Net geen zestien jaar oud. „Ik heb er met heel veel plezier gewerkt", vat hij de vele daaropvolgende jaren bondig samen. Zijn zoon Marco startte in 1985 bij de Hoogovens. „Na het voltooien van de bedrijfsschool." Diens zoon Sander, vandaag 23 geworden, werkt er ook alweer vijf jaar. Sander: „Vroeger wilde ik altijd het leger in, maar toen ik als twaalfjarige op een familiedag die enorme vlammen zag, besloot ik ter plekke: hier wil ik later werken."

Frenk Klein Arfman